СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ V. | Шт. Кармель, Па. Четвергъ 7-го Жовтня 1897. | Число 41.

Календарь.

Жовтень.		
7	Ч.	Евфрозины, Пафнутія
8	П.	Іоана Богосл. смерть
9	С.	Калистрата муч.
10	Н.	17. ПО СОШ., Харитона
11	П.	Киріяка пр.п.
12	В.	Григорія арменск.
13	С.	Покровъ Пресв. Богор.

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою.

Rev. John Ardan
225 Warren st.
JERSEY CITY, N. J.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Приступили слѣдуючи новй члены до „Р. Н. Союза" въ мѣсяцю сентем. с. р.

Зъ Mayfield, Pa.	Число въ гол. книзѣ:
1. Демчакъ Антôнъ	511
2. Коско Семанъ	512
3. Кѣхаръ Петро	512
4. Грабанъ Семанъ	513
5. Евусякъ Иванъ	513
6. Закъ Назаръ	562
7. Кецъ Теодоръ	563
8. Губарнякъ Филипъ	563
9. Грешко Иванъ	564
10. Мысцôвскій Анд.	564
Зъ Pittsburg, Pa.	
11. Астрябъ Антôнъ	651
12. Сиванчъ Гнатъ	651
13. Крупнянникъ Мих.	652
14. Сасъ Иванъ	652
15. Гарко Михаилъ	653
16. Маляръ Грицъ	653
Зъ St. Clair, Pa.	
17. Гутникъ Осипъ	428
18. Ревакъ Михаилъ	462
19. Личôвка Василь	558
20. Коникъ Василь	558
Зъ Shamokin, Pa.	
21. Пелешь Осипъ	628
22. Олѣяръ Иванъ	628
23. Куриель Иванъ	629
Зъ Shenandoah, Pa.	
24. Нѣмашикъ Осипъ	539
25. Карлицкій Юрко	539
Зъ Buffalo, N. Y.	
26. Нотосѣльскій Ст.	721
Зъ Centralia, Pa.	
27. Ругала Юстинъ	631
Зъ Trauger, Pa.	
28. Фарнинякъ Иванъ	565
Зъ Elmira, N. Y.	
29. Казмѣръ Андрѣй	570
Зъ Jersey City, N. J.	
30. Данюсяръ Иванъ	728

Такъ зъ нынѣшного якъ и попередныхъ справоздань видно, що до „Р. Н. Союза" приступае пересѣчно по 30 новыхъ членôвъ що мѣсяця, або около 400 членôвъ въ роцѣ. Все то однакъ еще дуже мало, если возьмемо пôдъ розвагу число нашихъ людей не належачихъ зовсѣмъ до жадной орґанѣзаціи. „Союзъ" принимае кромѣ цѣлыхъ братствъ, также и поодинокихъ людей и дае тымъ способомъ спроможнôсть кождому Русинови забеспечити себе и свою родину на выпадокъ нещастя. Въ виду того дивувати ся належить, що такъ мале число членôвъ до „Союза" приступае. До „Союза" повинно приступати не по 30, але по 300 членôвъ що мѣсяця. Оно бы такъ и было, еслибъ тй люде, що суть вже въ „Союзѣ" вдоволялись не лишь плаченемъ мѣсячныхъ вкладокъ, але также намовляли другихъ до вступленя до той орґанѣзаціи. А того вымагае вôдъ нихъ статутъ. Тое повинно бути ихъ святымъ обовязкомъ. Нехай-же кождый членъ „Союза" стараесь придбати що мѣсяця бодай одного знакомого, кума, або краяна до „Союза", а внетъ „Союзъ" стане сильною орґанѣзацією и числомъ членôвъ своихъ переросте всѣхъ другихъ.— „Соединеніе" кличе, що мае понадъ 5000 членôвъ, а мы еще навѣть пôвтора тысячки не маемо. Чи-жь не встыдъ вамъ члены „Союза?" Аґітуйте, намовляйте, щобысмо могли догнати „Соединеніе".

Иванъ Глова
предсѣдатель.

Юрій Хилякъ — Ив. Арданъ
касіеръ. секретарь.

ЩО РОБИТИ?

Въ передпослѣднôмъ числѣ „Свободы" порушено справу нашои церковнои безурядницѣ, а заразомъ подано двѣ дороги для еи усуненя. Понеже справа ся есть у насъ справою не малои ваги — позволю собѣ о нѣй пару слôвъ сказати.

Що положене наше церковне дуже лихе, а ще больше невыкляроване и неясне се фактъ, котрого перечити годѣ, хотяй зъ другои стороны годѣ не дивуватись, що не є оно ще горше.

Що непорядки въ справахъ церкви и парохій нашихъ вплывають кепско на загалъ народу, наносять ему не малу шкоду и гамують въ певнôй мѣрѣ дальшій его поступъ — се также правда.

Що жь отже робити? Якъ злу зарадити?

О. К. Лавришинъ, авторъ згаданои статѣ, радить двѣ дороги. Перша: старати ся, если вже не о епископа то бодай о епископского викарого, а друга: заложити стоварищене громадъ церковныхъ, котрй рядились бы при помочи выборного уряду зъ людей духовныхъ и свѣтскихъ.

И одна и друга гадка не нова вже, новй лишь способы при помочи котрыхъ думае авторъ дойти до ихъ здѣйсненя, та кругъ дѣланя евентуальнои екзекутивы тои новои орґанѣзаціи.

Що до першои дороги, то скажемо просто, що она за коштовна, за идеальна, а наконецъ хотяй бы навѣть дала здѣйснитись, принесла бы намъ больше шкоды якъ пожитку. Коштовна она тому, що если вже дѣлити людей и священникôвъ на епархіи, то треба бы до краю посылати не 3, але ажь 5 священникôвъ, бо зъ самои Галичины маемо священникôвъ зъ 3. епархій. Але припустѣмъ, що лишь 3. священникôвъ бы ѣхало — хто буде покрывати кошты ихъ подорожи?! Идеальною тая дорога есть тому, що дуже неправдоподобнымъ выдае ся, щобы ординаріяты нашй, що до сего часу въ тôй справѣ нѣчого не зробили, але вôдносили и вôдносять ся до неѣ зовсѣмъ байдужно — зробили щонебудь корыстного, навѣть пôсля такои коштовнои делеґаціи. Але будьмо на хвильку оптимистами и припустѣмъ, що по довгихъ а довгихъ нарадахъ прійшло-бъ межи ними до якогось порозумѣня. Що-жь тогды? Нѣчого иншого, якъ тôлько прислали бы намъ якогось викарого ґенерального зъ угорскои, або галицкои стороны. И оденъ и другій мусѣвъ бы бути, розумѣе ся, зъ помѣжь людей надежныхъ — значить або мадяронъ, або поляконанъ и тогды доперва були-бъ послѣднія горшая первыхъ. Другимъ результатомъ такого порозумѣня ся старокраевыхъ ординаріятôвъ могло-бъ бути назначене викарымъ ґенеральнымъ одного зъ тутъ вже осѣвшихъ священникôвъ — но чи можемъ мы бути певными, що тая честь припала бы якъ разъ найдостойнѣйшому? — Зовсѣмъ нѣ! А що тогды? Тогды такій домородный „бискупъ зъ властію звызше" бувъ бы правдивымъ сатрапою: фаворовавъ бы близкихъ, переслѣдувавъ дальшихъ, а интриґамъ найрôжнѣйшого рода не булобъ кôнця — словомъ були-бысмо еще въ горшôмъ положеню якъ нынѣ.

Якъ видно отже зô сказаного не выплатилась бы шкôрка за выправу и длятого гадку о всякихъ викарыхъ и епископахъ повиннй мы зовсѣмъ на бôкъ усунути.

Друга дорога, котру до выбору авторъ предкладае, се утворене „самоуправляющого ся общества зъ всѣхъ гр. к. духовникôвъ и церковныхъ громадъ". — Се по нашôй думцѣ далось бы вже скорше и зъ меньшимъ коштомъ здѣйснитись. Ходить лишь о се въ якій спосôбъ таку орґанѣзацію въ жите впровадити, на якихъ пôдставахъ, зъ якимъ кругомъ дѣланя и т. д. Авторъ подае вправдѣ колька точокъ, въ котрыхъ показуе кругъ дѣланя евентуальнои орґанѣзаціи, якъ пр. позволене на будову церкви, затягнене позички, контроля газдовки мастномъ церковнымъ, обсаджуване парохій, лагоджене споровъ мѣжь священниками и парохіянами и мѣжь самыми священниками, розмежуване парохій и т. д., але то еще не все. Пр. такй рѣчи, якъ означене вôдносинъ однои громады церковнои до другои, вôдносинъ громадъ до выдѣлу, поодинокого члена до громады, священника до громадянъ и наоборотъ, скôлькôсть и якôсть урядникôвъ, способъ ихъ выбору, часъ урядованя, установлене однои офіціяльнои назвы для нашого вѣроисповѣданя, розслѣджене титулôвъ на котрыхъ стоять церкви и справоздане ихъ, такъ бы сказавши, до одного имѣника, одинока адміністрація мастномъ церковнымъ, требы, школы парохіяльнй и т. и. все то повинно и мусить бути увзглядняне такъ при самôмъ заснованю, якъ и въ статутѣ такои орґанѣзаціи, если она мае бути крѣпкою, бодай въ части усунути дотеперѣшну анархію и забезпечити яке-таке истноване на будучнôсть.

До заснованя такои орґанѣзаціи думае почт. авторъ дôйти дорогою скликаня мітингу священникôвъ и делеґатôвъ поодинокихъ громадъ церковныхъ. Певно, що безъ такого зъѣзду не обôйшлось бы, але треба-бъ подумати напередъ о тôмъ, щобы зъѣздъ такій не зôставъ безъ результату, якъ то вже было зъ неоднымъ зъѣздомъ. Въ тôй цѣли треба бы передовсѣмъ задати собѣ працѣ и перестудіювати докладно статуты орґанѣзацій подôбныхъ у другихъ вѣроисповѣдань, подавши свои проекты, а то и цѣлй начерки статутôвъ до публичнои вѣдомости, посредствомъ газетъ чи въ другій якій спосôбъ, пôдготовити народъ, обяснити справу зô всѣхъ бокôвъ и ажь тогды робити зъѣздъ, бо тогды буде можна вже выступити зъ чимсь обдуманымъ и готовымъ, а не блукати въ тьмѣ кромѣшнôй.

На мою думку, Выдѣлъ братства священникôвъ повиненъ бы дати початокъ въ тôй справѣ, выробити вôдповѣдный квестіонаръ, заслати его до кождого священника и рады церковнои и зажадати вôдповѣдей и предложеня евентуальныхъ внесень. Кромѣ того выдѣлъ тов. священникôвъ повиненъ бы кождому священникови призначити одну тему стосячу въ звязи зъ пропонованою орґанѣзацією, а тема ся мусѣла-бъ бути до певного вызначеного часу оброблена, докладно узасаднена и назадъ до выдѣлу вôдослана.

Вôдповѣди на квестіонаръ, самостôйнй гадки и внесеня, обробленй темы назначенй выдѣломъ и статуты рôжныхъ подôбныхъ орґанѣзацій другихъ вѣроисповѣдань, були-бъ здае ся достаточнымъ матеріяломъ, зъ котрого выдѣлъ тов. священникôвъ повиненъ зробити одну цѣлôсть, выпечатати тое и доперва въ мѣсяць або два пôсля выпечатаня, коли справа набере розголосу и стане звѣстна ширшому кругови людей — скликати зъѣздъ для остаточного еи обговореня и рѣшеня.

ЗАКЛАДАЙТЕ ШКОЛЫ!

Стара то вже пѣсонька, що нашй рускй люде въ краю не любять школы, уважають еѣ за накиненый тягаръ и якъ лишь можуть то вôдхрещують ся вôдъ неи якъ вôдъ нечистого. То правда, що тамъ въ краю хоть на тотй школы народъ сыпле центы, та немае зъ нихъ великого хôсна, бо дѣтину мучать тамъ всѣлякими Вандами и кракусами, тай учительки тамъ декуды

(Продовженє на другôй сторонѣ.)

6

ТЫМКО ГАВРИЛЮКЪ.

ОПОВѢДАНЕ ЗЪ ЕМІГРАЦІЙНОГО ЖИТЯ.

— НАПИСАВЪ —

Несторъ Дмитрôвъ.

(Дальше).

Метнувъ ся народъ до дверей и за хвилю засѣло до 20 чоловѣкôвъ за довгимъ столомъ нѣмецкои кнайпы. Двайцять великихъ и грубыхъ кріґлѣвъ пива стояло на столѣ, а бѣла пѣна манила высохле горло до того нѣмецкого нектару.

— Куме Гнате! дай Боже здоровле! Куме Иване, або то мы що? Або то мы на свѣтѣ загинемо, або то Г. Богъ не всюда однакій? Та най тамъ буде якъ хоче въ тôй Канадѣ, то таки якось жити будемо, теперь вже не часъ вертати, якъ чоловѣкъ таку суму высипавъ!

Такъ переговорювавъ ся хрещеный народъ, а кріґлѣ выпорожнялись и наповнялись опять. Грубый Нѣмецъ въ бѣлôмъ якъ снѣгъ фартуху танцювавъ, якъ качка на около дубового стола и згортавъ товстою рукою грошѣ. Чимъ разъ ставало гамôрнѣйше, чимъ разъ веселѣйше. — Писнй жолудки галицкй не богато могли приняти нѣмецкого пива. Головы почали крутити ся, языкъ ставъ дубомъ. Проворный жидокъ чекавъ тои пригôднои хвилѣ. Обступивъ народъ жидка и слухавъ уважно его перестороґъ, щобъ не дали ся обшахровати при змѣнѣ грошей. Вôнъ, мовлявъ, знае найлѣпше тй всѣляки штучки, якихъ ужиають Нѣмцѣ при змѣнцѣ гроша, бо вôнъ самъ мае ту банкъ, дуже богатый банкъ и може якъ найбôльше дати канадійскихъ грошей за австрійскй и нѣкого не обшахруе, бо вôнъ самъ походить зъ Галичины, то знае, якъ тамъ тяжко о грôшь. Вынявъ жидъ величезный шкôряный пуляресъ, а зъ него вытягнувъ безлѣчь банкнотôвъ и кинувъ вôдъ нехочу на стôлъ. Колька газдôвъ выняло зъ череса грошѣ и почала ся змѣна грошей. За 100 зр. а. в. платнвъ жидъ 38 дол., а навѣть декому докинувъ и 25 цнт., якъ уважавъ, що чоловѣкъ бѣдный, нѣбы каже: „на маешь, знай, що я добрый чоловѣкъ". Люде стали раховати канадійскй грошѣ, приглядали ся имъ, бо ще зъ роду не видѣли, декотрй неписьменнй пытали ся другихъ, чи то 5, чи 10 дол. — тай пили пиво, що жидъ казавъ дати на могоричь. Тымко сидѣтъ въ кутѣ, дививъ ся, слухавъ и чогось лячно ему було. Ему ажь теперь пригадали ся слова професора зô Львова: „стережѣть ся люде, якъ огню всякои зволочи, що васъ опаде по дорозѣ". Пригадавъ собѣ Тымко, якъ професоръ радивъ, щобъ ажь въ Winnipeg мѣнявъ грошѣ и то въ тôмъ банку, що належить до державы. Поволи пригадавъ собѣ Тымко всѣ перестороги професора, вхопивъ ся за черезъ, обмацявъ грошѣ завиненй въ хустцѣ, насунувъ шапку и змыкнувъ на двôръ. До пôзнои ночи балювали ся нашй люде, до пôзнои ночи не спали жѣнки, чекаючи зô страхомъ на своихъ чоловѣкôвъ. — На другій день рано покликавъ аґентъ людей до канцеляріи, повôдбиравъ картки, котрй люде достали въ Мысловицяхъ, казавъ доплатити по 12 зр. до шифкарты и по колька найцять ринскихъ за пакунки. Не помогли просьбы, плачѣ и нарѣканя. Треба тôлько доплатити и Богъ не поможе. Правда, були листы вôдъ аґента, що шифкарта коштуе тôлько 100 зр., але то було написано, а платити, то зовсѣмъ що иншого — прецѣ грошѣ то не письмо. Поплативъ народъ, поплативъ за нôчлѣги, за двѣ добы по 6 зр. за особу — почались нарѣканя, пôйшли скарги до австрійского конзуля, декотрй смѣлѣйшій хтѣли телеґрафовати ажь до самого цѣсаря, але въ кôнци успокоѣли ся, позабирали манатки, всѣли на малый корабель, щобъ выѣхати на ширше море и примѣстити ся на великôмъ кораблн, котрый сего дня мавъ выѣздити до Канады.

VI.

Тымко на мори.

Портъ въ Гамбургу зачисляе ся до найбôльшихъ портôвъ на свѣтѣ. По Лондонѣ и Ліворпули займае Гамбургъ найперше мѣсце въ центрѣ торговлѣ европейскои. Широкій берегъ рѣки Ельбы, забудованый довжезными будынками, котрй служать за маґазины товаровй. Народа, возôвъ, повозôвъ тлумить ся густо по площади. Рухъ безконечный и безпрерывный. Высокй машты товаровыхъ кораблѣвъ стерчать высоко въ гору, кораблѣ тягаровй причалили пôдъ самй маґазины, выкидаючи зô свого дна машинами товары американскй, то пакуючи величезнй скринѣ всякого добра европейского. Желѣзнй дороги, електричнй и кôннй трамваи, тяжкй возы запряженй величезными кôньми курсують на вздогôнь, привозять и вôдвозять тяжки пакунки, якъ бы тыми пакунками мали вязати старый свѣтъ зъ новымъ свѣтомъ. Гамôръ, крикъ, скрипъ колѣсъ, свистъ машинъ заглушае чоловѣка, того мотора усеи силы, усеи штуки, цивілізаціи, котра пхае свѣтъ упередъ, навѣть помимо волѣ того слабого сотворѣня-чоловѣка зъ берега Ельбы. По-за тягаровыми маґазинами, видно лѣсъ маштôвъ корабельныхъ, що густо, якъ бы оденъ на другôмъ поуставлялись вздовжъ берега. Далеко виднѣе величезный корабель зъ трома коминами, а коло него, близше и дальше порють воды менші и бôльшй паровцѣ, якъ бы малй телята коло великого быка-бугая. Множество плахтярокъ буяе по водѣ то за рыбою то за иншими потребами. Тысячѣ людей вкрыло побереже, тысячѣ цѣкавыхъ очей глядить въ даль, чекаючи зъ бючимъ серцемъ тои хвилѣ, коли вступлять ногою на покладъ. Зближивъ ся малый паровецъ до берега. Матрозы закинули пильно грубй шнуры на прибережнй стовпы, вода запѣнилась вôдъ шрубы корабельнои, паровецъ захитавъ ся; поклали широку кладку и народъ тлумомъ пустивъ ся на паровецъ. Крикъ, гамôръ, плачѣ невѣстъ, що прощають ся зъ чоловѣками, дѣтьми, родичами, кревными, приятелями. Ще хвиля суматохи, — грубй шнуры знято зъ палѣвъ, свиснула машина, запѣнилась вода, труба почала свою роботу, паровецъ захитавъ ся и рушивъ по фаляхъ, мовь бы величезный вôзъ по пѣскахъ Сагары Зъ берега роздались крики, чути ще слова прощаня, видно еще смутнй лиця, корабель суне дальше, якъ бы ему було байдуже, вôнъ робить свою роботу, вôнъ слухае силы пары и вправнои руки тай бачного ока керманича. Народъ залягъ покладъ, помахують хустками на прощане, вôдтакъ зникають береги и передъ очима розлягаесь безмежна площа водна. Кораблѣ минають ся, якъ машины колѣевй, а отъ недалеко вже и нашъ корабель, величезный будынокъ, що м

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$20.00
„ „ Six months 12.00
„ „ three „ 7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои)

такй, що и самй не вмѣють добре писати по руский не то вже говорити. Люде те бачуть тай набирають вôдразы до школы, лучше кажуть най дѣтина пасе худобу, то бодай буде зъ неи якійсь пожитокъ для господарства.

Такъ байдужно люде вôдносять ся до школы, ну тай урядъ не дуже тамъ про неи дбае, то тому въ краю тôлько неписьменныхъ, але якъ-же обяснити собѣ байдужнôсть до школъ въ Америцѣ? Та-жь ту нема жадныхъ инспекторôвъ, котрй бы хотѣли втыкати свôй нôсъ до нашихъ шкôлъ, а мы самй газды и мы самй якъ собѣ установимо такъ и буде. И помимо того, що мы бачимо якъ то зле, якъ чоловѣкъ неписьменный, а таки есть еще богато плейзôвъ на котрыхъ нема рускои школы. И хоть тыхъ людей и упоминае ся и заохочуе, бо „Свобода" вже неразъ о тôмъ писала, а они собѣ анѣ въ гадцѣ тото не мають. Отъ якъ бы хто змилосердивъ ся, а прійшовъ, давъ свои центы на лавки, заплативъ учителеви, то тогды бы може що и було, а такъ самымъ якось трудно ся забрати.

Люде звертають неразъ свою увагу на менше важнй рѣчи, выдають грошѣ неразъ на непотрѣбне, а на таку важну справу якъ школа то нема и потому дивувати ся, що дѣти не бесѣдують зъ собою по руски тôлько по английцки. Нѣчо дивного, зъ вôдки-жь дитина набере почутя рускости якъ не ходить до школы. Зъ воздуха не вхопить! — Абысте знали, що такъ якъ стараете ся, щобы церковь була гарна и выдаете на ню великй сумы, такъ рôвно-жь повиннйсте ся старати и про школу, бо якъ одно есть конечне такъ неменше великои ваги есть и школа. Не треба казати, що въ школѣ може учити хто небудь и коли небудь, бо наука не ограничае ся лишь на читаню и писаню, але дѣтину треба поучувати и о иншихъ рѣчахъ, котрй ѣй пôзнѣйше въ житю придадуть ся. — За науку колись вамъ дѣти подякують, що не зôстали темными и не потребують такъ безъ письма бѣдувати якъ вы.

Возьмѣть собѣ краяне до серця мои слова и розмѣркуйте чи не добре раджу и сейчасъ скличте мітингъ парафіяльный и урадьте якъ бы то зробити, щобы на вашôмъ плейзѣ була руска школа.

УЧИТЕЛЬ.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Майфильдъ, Па. 28. септембра 1.897

Страйкъ недалеко Майфильдъ.

У насъ заноситъ ся на страйкъ. Компанія „Edgerton Cool Co" вôдъ довшого часу кривдила своихъ робôтниковъ такъ, що теперъ майже за пôвъ дармо мусѣли робити. Давнѣйше „кара" наладована углемъ важила вôдъ 1½ до 2 и бôльше тонôвъ (1 тонъ 28 сотнарôвъ), а теперъ саму тую кару, такъ само якъ и перше ладовану важать тонъ а часами и то нѣ. Того здирства вже немогли робôтники знести и дня 24 с. м. перестали робити на бресѣ „Гузи". Робôтниками, що перестали робити суть переважно Словаки, Поляки, Таліяне и немного Русинôвъ. Англикôвъ есть дуже мало. Не далеко Carbondale, Pa не бресѣ „North West" належачой до тои самои компаніи такъ само робôтники застрайкували про тое, що зле плачено имъ. Крôмъ того, що высше згадана компанія зле платитъ, мае ту и въ Carbondale компанѣчнй шторы, въ котрыхъ кождый робôтникъ мусить все для себе за высоку цѣну куповати тому робôтники жадають, щобы компанія не примушовала нѣкого, щобы мусѣвъ куповати въ ей шторѣ. — Якъ то все скôнчить ся то пôзнійше напишу.

Отъ маете люде тй „золотй часы", що то такъ намъ панове републикане солодко обѣцювали при остатныхъ выборахъ. Настали золотй часы, але не для насъ робôтниковъ, але для богачôвъ-капіталѣстôвъ, а насъ затое, що зъ ними трималисмо — бютъ та и плакати не дають. Але що робити? така наша доля... Темнота то гôрше, якъ тяжка неволя!

Майфильдчанъ.

За „Свободу" належить ся заплатити!

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Нѣмецкій цѣсарь Вильгельмъ вôдвѣдавъ угорскій край и коли зъ австрійскимъ цѣсаромъ Францъ Йосифомъ ѣхали повозомъ по Будапештѣ, столици Угоръ, якась незнана особа кинула пôдъ нихъ бомбу, котра хоть не пошкодила, однакъ налякала дуже обохъ цѣсарôвъ. Подробиць того выпадку не знаи докладно, бо рядъ заборонивъ газетамъ о тôмъ писати.

Въ тôмъ самôмъ дни вôдбула ся въ Будапештѣ велика демонстрація робôтниковъ въ цѣли здобутя загального и рôвного права голосованя. Въ тôй демонстраціи взяло участь 30 тысячь особъ. На хоругвахъ, котрй несено передъ походомъ було написано: „Край, що не дае правъ, не есть вôтчиною".

Поѣдинокъ гр. Баденього.

Мало що хибувало, а гр. Бадені, австрійскій президентъ міністрôвъ, бувъ бы поживъ смерти. Хто якъ хто, а мы Русины були бы его дуже а дуже жалѣли, бо-жь пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ до рады державной, 8 нашихъ погибло, чимало раненыхъ, а арештованыхъ численно на сотки. И тй всѣ беззаконія дѣяли ся за вѣдомостію того-жъ президента, котрый коштомъ крови рускихъ хлопôвъ хотѣвъ перепровадити выборы галицкихъ шляхтичôвъ, котрй мали ему помагати въ его роботѣ у Вѣдни. Та хоть выборы перепроваджені були по его гадцѣ — нѣ вышло ему. Тй Нѣмцѣ доскулювали ему за те, що вôнъ для осягненя бôльшости въ парламентѣ попиравъ Чехôвъ, надаючи имъ право ужывати по всѣхъ урядахъ своей рôдной мовы. На те обурили ся Нѣмцѣ, котрыхъ есть досыть въ Чехахъ, що мовлявъ такй розпорядженя не смѣе выдавати самъ президентъ, а рада державна и домагали ся вôдкликаня тыхъ розпоряджень. Бадені не хотѣвъ, то-жь Нѣмцѣ вживали всякихъ дозволеныхъ штучокъ и таке выправляли, що рада державна не могла нѣчо радити. Не було иншого способу, якъ вôдложити нарады на пôзнѣйше, а тымъ часомъ гр. Бадені гадавъ собѣ, що Нѣмцѣ охолонуть зô злости а може ихъ якъ небудь втихомирить. Та де тамъ! Коли рада державна була склúкана на 23. септембра, а гр. Бадені коли лишь появивъ ся, щобъ вôдчитати цѣсарске письмо, посыпали ся на него проклоны Нѣмцѣвъ а крикамъ не було кôнця. Оденъ нѣмецкій посолъ имен. Вольфъ приступивъ до президента и сказатъ ему таке нечемне слово, що нѣбы гр. Бадені есть „польска свиня". За ту обиду президентъ вызвавъ Вольфа на поединокъ. Стрѣляли ся зъ пистолетôвъ на вôддалене 25 крокôвъ. Гр. Ваденього пôдстрѣливъ Вольфъ въ руку но пострѣлъ той не загрожуе его житю. Не знаемо лишь въ котру руку пострѣляный гр. Бадені, бо если въ праву, то добре трафивъ, бо тота рука неразъ впала на головы рускихъ селянъ.

Недавно россійскій царь Николай II. звидѣвъ Варшаву, де его Поляки дуже гостинно витали, бо зъ вступленемъ на престолъ того царя Полякамъ трохи звôльнили, а и теперь сподѣють ся, що урядъ дасть имъ бôльше волѣ. А коли-жь Русины на Украинѣ дождуть ся, щобы бодай дозволили дѣтямъ вчити ся на своѣй рôднôй мовѣ?

Англики не можуть собѣ дати рады зъ повстанцями въ всхôдныхъ Индіяхъ. Ворохобники побѣдили кôлька разôвъ высланй противъ нихъ вôддѣлы англійскои арміи. Причиною повстаня есть нечуваный гнетъ зô стороны Англикôвъ. — Въ Индіи и на пôвночи Кавказу лютить ся до того джума и забирае чимало жертвъ.

Въ Girgenti въ Италіи завалила ся земля въ копальни сѣрки и засыпала до 40 особъ. Три тѣла вже выдобули а до иншихъ не можь добрати ся, бо земля все ще усувае ся пôдъ ногами. Причиною нещастя, якъ звычайно въ такихъ выпадкахъ, есть захланнôсть капіталістôвъ, котрымъ жаль грошей на достаточнй пôдпоры. О безпеченьство и жите робôтника не дбае нѣхто.

ЗАГАДКА.

Якъ назвати такого чоловѣка, що за руский грошѣ купуе хлѣбъ у жида а мясо у лютерана?

НОВИНКИ.

Нападъ опришкôвъ на потягъ въ Тексасъ.

Потягъ, що ѣхавъ на полудне напало шѣстьохъ замаскованыхъ опришкôвъ и зрабували не тôлько експресовй и почтовй возы, але и подорожныхъ. По задержаню потягу, замаскованй опришки, узброенй вôдъ стôпъ до головы, подѣлили ся въ той способъ, що кождый мавъ означену роботу. Спершу опришки стрѣляли на потягъ, щобы всѣхъ пострашити, а потôмъ впали до потягу, кождый на означене становиско. Опришки зôгнали службу до одного воза, казали имъ стояти пôдъ одною стѣною и пôдчасъ коли двохъ держало передъ ними револьверы, третій вытягавъ зъ кишенѣ грошѣ, годинники и все те добро кидавъ до мѣшка. Такъ само зробили зъ подорожными, а коли вже всѣхъ обчистили зôскочили зъ потягу и повтѣкали въ лѣсъ. Забрали они до 3 тысячь дол. грѣшми и богато годиннкôвъ, перстенѣвъ и т. д.

Цѣна поцѣлунку.

Передъ трибуналомъ присяжныхъ судіѣвъ вôдбувъ ся цѣкавый процесъ одного 76 лѣтного старця, котрого оскаржувала его молода своячка, жадаючи за поцѣлунокъ 2 тысячь дол. вôдшкодованя. Судія сказавъ пôдчасъ розправы, що старець видко немавъ лихихъ намѣрôвъ а якъ своякъ а ще до того старый мавъ, право поцѣлувати своячку. Трибуналъ признавъ дѣвчинѣ 20 центôвъ вôдшкодованя.

Арештоване королевои.

Въ Римѣ обовязують байсиклистôвъ дуже строгй права а именно ѣжджене по алеяхъ парку Монца есть строго заказане. Италійска королева любить ѣздити на байсиклю и одного дня ѣхала по одной забороненой дорозѣ, коли ревный полісменъ загородивъ ѣй дорогу и арештувавъ еи. Немало однакъ налякавъ ся, коли довидавъ ся, що се королева, та вмѣсто сподѣваной кары одержавъ вôдъ королевои десять франкôвъ и еи фотогрфію, щобъ другимъ разомъ мôгъ еѣ вôдразу пôзнати.

Битка.

Въ Girardville, Pa. вôдбула ся завзята битка дня 28. м. м. помѣжь двома шинкарами: W. Culacabdage, и F. Cavendish. По выплатѣ въ копальняхъ зôбрало ся богато робôтниковъ до шинку Culacabbage'a, а завистный Cavendish споѣвъ у себе кôлькохъ робôтниковъ и выйшовъ зъ ними на противника, щобъ его знищити. До тои битки дали намовити ся Поляки и Словаки, въ котрыхъ Cavendish вговоривъ, що его противникъ есть приятелемъ шерифа Мартина, знаного зъ латимерскои рѣзнѣ. Пяній робôтники не застановили ся чи се правда чи нѣ и впали до шинку Calacabbage'a, де напивало богато робôтниковъ и зачала ся битка зъ разу въ шинку а потôмъ на улици. Оба шинки зовсѣмъ збуренй, гратя поломанй а напитки порозливанй. Девятьохъ робôтниковъ такъ покалѣченй, що на певно умруть а раненыхъ близько 40. Отъ, що може піятика!

Армія спасеня.

Такъ зове ся институція, заснована англиканьскимъ пасторомъ Booth-омъ и дае нынѣ доказы своеи вельми гуманѣтарнои дѣяльности, перенятои правдивою любовію ближнього. Теперь примѣромъ закладае та армія въ Берлинѣ пристановище для упавшихъ дѣвчатъ, оперте на найкрасшихъ засадахъ. Подôбнй пристановища заложила вже „армія спасенія" въ Льондонѣ, Амстердамѣ, Копенгазѣ и завдяки тымъ заведенямъ навернула на добру дорогу понадъ 20.000 дѣвчатъ. Теперь пристановища числять близько 3000 пенсіонарокъ. Величный дôмъ, будованый нарокомъ въ той цѣли, стоить день и нôчь отворомъ для зголошуючихъ ся до него жѣнокъ. О вѣроисповѣдане и минувшôсть зголошуючихъ ся не пытае нѣхто. Пенсіонарки сего заведеня учать ся, вôдповѣдно до своеи здôбности, праня бѣля, кравецтва, навѣть веденя торговельныхъ книгъ и кореспонденціи. Учать ихъ офіцирки армій спасенія. Въ виду такъ хорошихъ результатôвъ посыпнуть ся на сю гуманѣтарну институцію зъ усѣхъ сторôнъ щедрй жертвы.

забрати народъ и зазести его ажь до Канады. — Перосунувъ народъ по широкôй кладцѣ на корабель „Arcadia", урядникъ повôдбиравъ при входѣ шифкарты, служба корабельна порозмѣщовала народъ въ глубинѣ корабля, зъ нѣмецка въ цвішендску, вказуючи кождому его призначене мѣсце, нѣбы лôжко, нѣбы жолубъ для великихъ волôвъ зъ грубыми пысками. — Нѣмъ народъ порозмѣщуесь, закимъ стане корабель готовый до вôдъѣзду, мы приглянемо ся близше кораблеви. Я не буду силити ся на докладный описъ корабля, бо се заняло бы дуже богато мѣсця въ сѣмъ оповѣдаю, тай треба бы до того докладныхъ технѣчныхъ вѣдомостей, однакъ, о скôлько се буде можливо, хтѣвъ-бымъ дати маленькій образъ для тыхъ, котрй въ своимъ житю корабля не видѣли и може не доведе ся имъ видѣти. — Представмо собѣ величезне, глубоке човно, збудоване въ части зъ дерева, въ части зъ желѣза и стали. Въ самôмъ сподѣ човна находять ся рôжнй машинеріи, потрѣбный запасъ воды солодкои, вугле, дерево, пакунки всякого рода и бôльше того тягару не може бути, лишь тôлько, на якій тягаръ корабель збудованый. По серединѣ стоять величезнй котлы, котрй продукують пару до порушаня машинеріи. Въ заднôмъ кôнци корабля величезна желѣзна шруба зарыта въ воду, котра есть властивымъ посереднымъ моторомъ руху. По серединѣ величезнй весла зъ водѣ, мовь бы крыла, а въ передѣ призначене мѣсце на якоръ (котвицю). Се була бы спôдна часть корабля. Середна часть, поверхъ спôднои, призначена на перевôзъ людей. Звычайно подѣленый корабель на 3 клясы. Зъ переду корабля такъ званый цвішендекъ (3 кляса), по серединѣ 1 каюта, а за нею 2 каюта. Помешканя людскй въ третôй клясѣ выглядають такъ: на серединѣ велика саля, довжезный стôлъ повздовжь, около стола лавки прикрѣпленй до пôдлоги. Се саля на обѣды. На всѣ 4 стороны тои салѣ йдуть малй корритарѣ, а по обохъ бокахъ тыхъ корритарôвъ находять ся вузенькй одноповерховй лôжка, котрй я назвавъ подôбными до жолубôвъ для волôвъ. На лôжко на 1. поверсѣ, лѣзе ся драбинкою, котра сильно прикрѣплена до дощокъ. Такъ выглядають всѣ робôтничй домы въ Англіи и въ Америцѣ. Троха высше, о оденъ малый поверхъ, по серединѣ корабля, умѣщена кухня. За кухнею находить ся 1. каюта, котра на перворядныхъ корабляхъ зъ великимъ комфортомъ уряджена, але мае такій самъ майже роскладъ, якъ 3. кляса, тôлько зъ тою рôжницею, що въ 1. и 2. каютѣ мае кождый чоловѣкъ, або цѣла родина осôбну комôрку, якъ бы осôбный покôй, дуже принадно уряджений. Се була-бъ друга часть, або другій поверхъ корабля. Трета часть, або третый поверхъ, называе ся покладъ. На серединѣ покладу, сходами до горы находить ся каюта капітана корабля и службы корабельнои, дальше саля на концерты и забавы, ще троха высше площадь на проходы, комины, машты зъ вѣтрылами, ратунковй чайки и т. д. Службу корабельну становлять: капітанъ, офіцыры маринарки, матрозы, урядники провіянтови, машинѣсты, палячѣ и другй робôтники. Цѣле се мале мѣсточко мае свôй зарядъ, свои права, свои звычаи. Взагалѣ жите на корабли висить помѣжь небомъ а водою, якъ бы вôдтяте косою вôдъ житя на суши.

* * *

Повсѣдавъ народъ, порозмѣщовавъ ся на своихъ мѣсцяхъ, суматоха по части устала. — Выходять цѣкавй на покладъ, приглядають ся цѣкаво будовѣ корабля, водять очима по безмежныхъ водахъ и чогось кождый чекае, якось сумно вызирають люде. Тôлько служба корабельна звивае ся пильно, бѣгае по покладѣ, ладить, приладжуе, мовь жовнѣры вôдъ артилеріи передъ выбухомъ першого выстрѣлу на вôйнѣ. — Загудѣвъ, встрясъ ся будынокъ, мовь дикій сильный звѣръ, роздавъ ся свистъ, шруба запорола въ мори, запѣнилась вода, заколысалось море и рушила кольосальна машина. Море було спокôйне, тихе. Наоколо нѣчого не видко, лишь безмѣрне зеркало зеленавои воды. Куды окомъ глянешь, лишь море и море. Понадъ головами небосклонъ — тихе, голубе небо. Сонце клонило ся къ западови. Червона смуга свѣтла сонѣшного купала ся въ мори и тысячами барвъ яснѣла на спокôйныхъ фаляхъ зеленавои воды. Корабель йшовъ зъ провола, фалѣ уступали на бôкъ и укладались въ скибы пересуваючись одна на другу. Народъ мовчки глядѣвъ въ безмежну даль, нѣ словомъ нѣхто не вôдзывае ся. Сонце порынало въ фаляхъ, червоный верішокъ озолотивъ фалѣ, рыбы гралися въ тыхъ чудовыхъ барвахъ, якъ бы вôдчували цѣлу красу природы. — Чудово! — вôдозвалось кôлька голосôвъ и знову тишина.

Тымко стоявъ на покладѣ, оперши ся руками о поруче. Въ его мужицкôмъ мозѓу бушовали иншй гадки — красы природы вôнъ не вôдчувавъ. Тымко дививъ ся фізичными очима на море, але не бачивъ его — его думка була де инде — вôнъ думавъ про ту нову батькôвщину, про тй дѣтй, що окружили его, про свою та про ихъ долю. Мало що грошей лишило ся, ледви 115 зр., що-жь я зроблю тамъ, зъ чимъ зачну газдôвство? подумавъ Тымко. Передъ очима его знову ставъ рахунокъ професора зô Львова и тяжко зробило ся Тымкови такъ тяжко и якось тужно, що не въ силѣ бувъ вгамовати слѣзъ. Не плакавъ и не рыдавъ чоловѣкъ, але слезы цюркомъ лились зъ его очей и грубыми каплями, мовь дощь, спадали въ море, мовь бы хтѣли доляти море слезами горя и журбы.

Сонце сховалось за горы фаль морскихъ, легка мрака сивою поволокою покрыла воды, довкола тишина, лишь чути бите фаль объ стѣны корабля, гукъ шрубы, кроки людскй по покладѣ и тихій гамôръ людского голосу. — Тихо розмовлявъ народъ, мовь не въ своей хатѣ, немовь въ передпокою цѣсарскôмъ, якъ приѣхавъ бувъ въ депутаціи. Вчасно поклались люде на спочинокъ. Тихо всюды, мовь въ гробѣ, лишь вода плюскае, тай мала дитина заплаче, тулячись до грудей матери.

Раненько повставали люде, повыходили на покладъ, мѣряючи широкими стопами дошки пôдлоги. Холодный, захôдный вѣтеръ холодивъ росхрѣстанй груди нашого мужика. Задзвонили на снѣдане. Народъ метнувъ ся гурмою до кухаря, наставляючи кождый свою менашку на страву. Лютый Нѣмець кричить, штовхае въ боки кулакомъ, частуе варихою по чолѣ — не поможе. Сѣмъ сотокъ народа годѣ удержати въ ладѣ, навѣть лютй жандармы австрійски не годнй.

(Дальше буде).

Замотане своцтво.

Я запознав ся — такъ розповѣдавъ молодый ще мужчина зъ смутнымъ лицемъ — зъ одною молодою вдовицею, що мешкала зъ своєю дорослою пасербицею въ тôмъ самôмъ домѣ. Я оженивъ ся зъ вдовицею. — Мôй батько мавъ способность запознати ся зъ нашою пасербицею, залюбивъ ся въ нѣй и взявъ єѣ за жѣнку. Такъ стала моя жѣнка тещею свого тестя и зъ моєи пасербицѣ зробила ся моя мачуха, а вôтчимъ ставъ пасербомъ. — Моя мачуха, пасербиця моеи жѣнки, породила сына, отже брата, бо вôнъ є сыномъ мого батька и моеи мачухи, а що вôнъ є сыномъ нашои пасербицѣ, то моя жѣнка стала єго бабкою, а я дѣдомъ мого первого брата. — Мене и мою жѣнку поблагословивъ Богъ також сыномъ. — Моя жѣнка, перва сестра мого сына, є заразомъ єго бабкою, бо вôнъ є сыномъ еи пасерба, а мôй батько — шваґромъ моеи дитины, бо єго сестра є моею жѣнкою. Я є братомъ мого власного сына, що є дитиною моеи первои бабки. — Я є шваґромъ моеи мамы, моя жѣнка тѣткою власного сына, мôй сынъ внукою мого батька, а я є моимъ дѣдомъ. — Страшно!

— Братство им. Шевченка въ Шамокінъ, Па. покрыло ся чорною китайкою на знакъ жалобы. Тôлько не плачте, що маєте родину або знакомыхъ въ тôмъ мѣсти, бо нѣхто зъ членôвъ того братства не попращавъ ся зъ тымъ свѣтомъ, а лишь головный предсѣдатель и основатель того парубоцкого братства, до котрого могли належати лишь самотнѣ, нежонатѣ люде — чи знаєте що зробивъ? Вженивъ ся! М. Колодѣя, бо таке имя предсѣдателя, повѣнчавъ о. И. Констанкевичъ дня 27. сентембра, а вечеромъ того дня зôбрали ся шамокінскѣ патріоты въ сали руского стору, де пôшла весела сердечна забава ажъ до пôзнои ночи. Братчики хотъ дорѣкали свому предсѣдателеви, що ихъ такъ зрадивъ, та каждый завидѣвъ ему гарнои кралѣ и певно невдовзѣ каждый зъ нихъ пôде въ єго слѣды.

— „The Scranton, Times" зъ дня 22. с. м. подає, що тн сотки робôтникôвъ коло Газельтону, нехотячи зъ голоду умерти застрайковали, щобы компанія пôдвысшила имъ платню, (за то компанія постреляла ихъ). Минувшого року, коло Wilkes-Barre, Па. робили републиканє велику параду, несли прапоръ зъ написею: „Голосуйте за золотомъ, то єсть тôлько одна спасительна партія. Голосоване на Микенлея, то значить 2 доляры денной платнѣ для каждого майнера".

Edwardsdale, Pa., October 5, 1897.

Дня 3. октобра въ недѣлю вôдбуло ся у насъ посвященє кладбища и Хреста. Кладбище купило Братство св. о. Николая зъ Плимонтъ Па. При посвященю брали участь о. о. В. Молчанъ мѣсцевый парохъ, Николай Молчанъ зъ Микаду, о. Гуловичъ зъ Фриляндъ. и хоръ зъ Mayfield. Хоръ заслуживъ собѣ на похвалу у всѣхъ народностей. Брали також участь и братства съ поблизь рускі, словенскі. При посвященю було народа около 12 сотъ. Защо мы ниже пôдписанѣ въ имени Братства Плимонтского засылаемо щиросердечну подяку. о.о. духовнымъ и ч. хорови зъ Mayfield и Братствамъ рускимъ и словенскимъ и всѣмъ людямъ, котрѣ брали участь въ нами при посвященю. — Приймѣть всѣ вôдъ насъ щиро руске спаси Богъ.

Ал. Дрочакъ, гол. братст. — Я. Руданичъ, секретарь.

Вѣсти робôтничѣ.

— Pottsville, Pa. Въ фабрицѣ Pottsville Iron & Steel компаніи, въ котрôй черезъ кôлька мѣсяцôвъ не робилось, знова роспочалась робота. Въ нѣй працює 1000 робôтникôвъ.

— Elwood, Ind. По трохъ мѣсяцяхъ застою въ Macbeth фабрицѣ лямпъ, въ котрôй завсѣгды було затруднено 800 робôтникôвъ, знова робить ся. Остатного понедѣлка зачато робити въ McClay фабрицѣ лямпъ и United Window Glass Works. 1400 особъ тамъ робить.

— Braddock, Pa. Въ тутешнôй дротовни „Consolidated Steel & Wire Co." достає 900 люда затрудненє.

— Greensburg, Pa. Въ Scottdale мае побудуватись фабрика на системѣ кооперативнôмъ. Плянъ той вышовъ вôдъ страйкуючихъ робôтникôвъ; до сего часу зложено $140,000 на ту цѣль.

— Pottsville, Pa. Комітетъ Schuylkill Coal бирки установивъ платню майнерамъ на мѣсяць октоберъ на $2.66.

— Bellefonte, Pa. Въ шклярни Bellefonte Glass Works роспочалась робота. Компанія пôдписала скалю платнѣ робôтникамъ.

— Wiliamsport, Pa. 35 миль вôдъ того мѣста въ Hills Grove, натрафлено на трицятъ грубу жилу вугля.

— Cleveland, O. Ту знова вôдживъ „пулъ" сталевый. Длятого пристало 7. компаніямъ, занимаючимъ ся выробами сталевыми, пôдвысшити цѣну шинъ сталевыхъ зъ $20. на $22. за тону.

— Milwaukee, Wis. Фабрика Reliance Works Allis компаніи, де выробляють ся розмантѣ машины, достала недавно замовлень на суму $500,000. За тѣ грошенята мае зготовити 42 машины.

— Birdsboro, Pa. Направы въ 3. департаментѣ C. & G. Brooke Iron компаніи скончили ся и незадовго зачне ся тамъ робити.

— Reading, Pa. Въ пайповни Reading Iron Co. робить ся на два „туры". Въ протягу 24 годинъ выробляє ся тамъ мильонъ фунтôвъ руръ, грубыхъ 12 цалѣвъ въ перекрою.

— Youngstown, O. Въ фабрицѣ Hannah Furnace, де за кôлька мѣсяцѣвъ не робилось начь, роспочалась робота, котра потребае довшій часъ.

— Des Maines, Pa. Страйкуючи майнеры, котрѣ бажали $1. за тону, мусѣли задоволитись 85 центами и вернути до роботы.

— Scranton, Pa. Въ Jermine копальни N. 1. недалеко Kendham забито 29. сентембра 5 майнерôвъ, котрѣ спустили ся до середины, щобъ вгасити тамъ підземный огонь.

— McKeesport, Pa. Въ Monoghahela Iron Works застрайковало 300 робôтникôвъ, жадаючи давнои платнѣ.

— Brooklyn, N. Y. Фірма Jomes Bros. задуме перенести свои великѣ фабрики бѣлои бляхи зъ того мѣста до околицѣ Пітсбурга.

— Продукція коксу збôльшаесь. Въ Redstone направляють старѣ пецы, щобъ можна въ нихъ запалити.

— Chicago, Ill. Ту заносить ся на великій страйкъ моторменôвъ и кондукторôвъ при уличныхъ карахъ. Росходить ся о рôжницю въ платнѣ. Значи, що при такôмъ страйку, де перерываєсь комуникація, не лишь приватнѣ особы, але великѣ предпріємства бизнесовѣ и мѣсто само понесли бы страты на мильоны, якъ се було въ р. 1895 въ Филядельфіи. пôднявъ ся прото майоръ мѣста Геррисонъ за посередника, щобъ въ добрый спосôбъ полагодити ту цѣлу справу и уникнути великихъ стратъ.

Дня 27. септ. вôдбула ся ту конвенція 200 представителѣвъ организацій робôтничихъ Америки, якъ се було постановлено на конвенціи въ Ст. Люисъ пôдчасъ великого страйку майнерского. Головою конвенціи бувъ Е. В. Дебсъ, предсѣдатель американьскои соціяльнои демократіи. Въ своѣй мовѣ сказавъ вôнъ, що „всѣ страйки не оплачують ся" помимо остатныхъ своихъ старань робôтники програють. Се для того, бо звычайно компаніи страйку будучи приготованѣ на страйкъ запричиняють его. Лишь зъорганизоване всѣхъ робôтникôвъ и взаимность ихъ мѣжь собою могутъ помочи бѣдѣ. Всѣ делегаты нападали також сильно на Самуила Гомперса предсѣдателя Federation of Labor, котрый не радивъ робôтникамъ зъ той организаціи ѣхати на ту конвенцію. Такому зрадникови належало бы ся ще иншого.

Hazleton, Pa. Оглядины лѣкарскѣ коронера бѣдныхъ жертвъ урядовои рѣзнѣ летимерскои скôнчились дня 27. септ. Судіє тыхъ оглядинъ кромѣ двохъ засудили поступокъ шерифа яко нѣчимъ не даючій ся оправдити мордъ. Теперь треба лишь справедливого осуду зô стороны судовыхъ властей — а штаны зарозумѣлого американця будуть въ роботѣ.

Новый Страйкъ

Надъ 5000 майнерôвъ, занятыхъ въ копальняхъ вздовжь рѣки Monanghahela, застрайковали. Росходить ся о се, що компаніисты хочуть знижити платнѣ за 160 бушлѣвъ тонкопиловolo вугля на 25 цт. наколи перше платили по 50 цт. Унія хотѣла вôдложити полагодженє тои справы ажъ до 1. января 1898 р., але робôтники взяли той бизнесъ сами въ свои руки. Що оно скôнчивъ ся довгій тяжкій страйкъ, то довго тамъ мусѣвъ роспочатись.

Де-що цѣкавого.

— Найдовше жиють на свѣтѣ Болгаре, бо межи ними єсть 3833 особъ, старшихъ якъ сто лѣтъ. По нихъ слѣдують Румуны и Серби „Amer. Slov. Noviny."

— пишуть, що Баденѣ єсть приятелемъ Славянъ, бо вызвавъ Нѣмця на поєдинокъ. Льоґика чи жартъ!

— Въ Магдебургу, Нѣмеччинѣ, арештовано одного редактора за то, що выразивъ ся будь зъ неналежнымъ поважаємъ противъ ногавиць, котрѣ мавъ на собѣ цѣсарь. Не знати, чи н ногавицѣ цѣсарскі святѣ?

— Въ Lomerville, Maine, одень 80 лѣтный старець хорѣвъ и ходивъ по лѣкарѣвъ черезъ 40 лѣтъ. Коли забракло му гроша и перестав ходити до лѣкарѣвъ, минулась и слабость. О американьскій лѣкарѣ дуже славна!!!

— Въ Парижи выходить 137 часописей денно, а всѣхъ 2291.

— Вѣ Memphis, Tenn. 23 лѣтня нигерка Luttie A. Little зôстала лоєромъ.

— Въ Черновцяхъ на Буковинѣ єсть 10,834 Русинôвъ.

— Ковертн листовѣ зачали перший разъ уживати року 1839.

— Нафтою свѣтити почали допєра р. 1829.

— Свôй свого тримай ся, до чужого не пхай ся.

— Найбôльшій тунель на свѣтѣ єсть тунель пôдъ горою св. Ґотгарда въ Швайцаріи, єсть 48,840 стôпъ довгій.

— Перший кусникъ золота найдено въ Калифорніи 1840 р.

— Першу фотографію выготовлено въ Англіи 1802 р.

— Въ Льондонѣ вже 1874 р. свѣтили електрикою.

— На одну секунду електрика перебѣгне 280,000 миль.

— Хинчики употребляли папѣръ ще 170 лѣтъ передъ Христомъ.

— Ходять слухи, що редакторъ „Амер. Русск. Вѣстника" зôставъ именованый професоромъ славянскои литературы на университетѣ Вашинґтоньскôмъ а редакцію „А. Р. Вѣстника" мае обняти Mr. Besenyi, знаменитый знатокъ языка Esperanto.

— Заплатѣть за „Свободу", бо робота йде.

— Намовте другого най се запише.

Смѣхъ и правда.

ПРОВОРНА СЛУЖНИЦЯ.

Панѣ: — Скажи менѣ, чому ты вôдôйшла зъ послѣдноѣ службы?

Служниця: — Не будьте панѣ такъ дуже цѣкавѣ. Чи я васъ пытаю ся, чому послѣдна служниця не могла у васъ выдержати?

НАШѢ ДѢТИ.

— Чому ты Ивасю перечишь ся все зъ сестрою?

— То зовсѣмъ природно, я вдавъ ся въ батька а она въ маму.

А.: — Чому вы заживаєте тое лѣкарство? Чи може хорѣ?

Б.: — Нѣ, та мôй небôщикъ, дай му Боже царство небесне, не встигъ выпити, то гадаю собѣ, шкода такого дорогого лѣкарства и сама пю.

— Якъ довгій теперь день?
— Вôдъ рана до вечера.

Всѣмъ, котрѣ бы мали замѣръ поселити ся на фармахъ въ Канадѣ, подаю до вѣдомости, що сеи осени вже за-пôзно сюда выбирати ся. За два мѣсяцѣ вже буде зима, а чоловѣкъ нѣмъ бы сюда приѣхавъ, закимъ бы выбравъ фарму — не буде мавъ часу хаты поставити и сѣна накосити для худобы. Найлѣпше буде выбирати ся до Канады съ початкомъ мая въ слѣдуючôмъ роцѣ. — Если-бъ хто хотѣвъ близше що дôзнати ся, най напише до мене:

Rev. Nestor Dmytrow
466. Ross Ave.
WINNIPEG — MANITOBA — CANADA.

Мôй переходъ на православіе.

(Дальше).

— Скажѣте, пожалуйста, господинъ, какъ народъ односить ся къ св. православіи а какъ єтіи ксьондзы? Скажѣть откровенно! — каже єпископъ.

— Добре — кажу я — власне я знаю свôй народъ и до св. православія ажь трясе се, тôлько его священники еще тримають, але того довго не буде то знаю, лишень потрѣбно людей здôбныхъ до того, щобы народови помогли позбути ся ярма уніятскихъ священникôвъ. Я понимаю, що велику користь православіе принесе нашому народови н. пр. будоване церквей, оплачуване священникôвъ, дяко--учителѣвъ и т. д. — Отже-жь розумѣєсь, що велика єсть користь тутъ для робучого народу, тôлько якъ кажу, потреба мати православныхъ людей нашихъ, здôбныхъ, интелігентныхъ, а що бôльше потреба бы священникôвъ зъ межи нашихъ людей (тутъ я вôдносивъ до себе).

— Но да, вѣрно, але кто вамъ сказалъ объ томъ, что я будую церкви? Нѣтъ! ани я ани Синодъ, что до священниковъ и дяко-учителей єто все покрываєть Синодъ, а если кто будуєтъ церковь то до ней дôстаєть нѣсколько снарядовъ церковныхъ а решта нехай собѣ самі помагають, я не имѣю грошей на роздавки.

— Харашо — але по щожь людей туманити тымъ, гадаю собѣ. — Але церковь мае бути записана на васъ Ваше пресв. — пытаю.

— Да!...

Еще лѣпше харашо. Етъ гадаю собѣ, нехай тамъ буде що хоче, ко-бъ я самъ що вскуравъ, а народъ нехай самъ ся стереже, щобы своей кровавицѣ за яку будь мамону не записувавъ.

— Какъ тамъ въ Mt. C.? Я слышалъ что прихожане суть невдоволені своимъ священникомъ и писали до мене прошеніе о присоединеніе ихъ св. православіи. Однакъ не знаю какъ рѣчи тамъ стоять, понеже писали до меня поодинокі лица, да[illegible] никакого не знаю лич-

— Скôлько ихъ всѣхъ тамъ можетъ быти?

— Такъ певно не знаю, але може бути 30—40 чоловѣка, але не родинъ. Розумѣєсь, що въ мѣстѣ Mt. C. може много православіе ско[р]истати, о тôмъ я знаю, [т]ôлько треба розложити до[бр]у агитацію, а сей часъ, [м]ги може, що перейшла бы [бô]льша половина людей. [З]рештою такъ напр. якъ я, [кот]рого люде добре знають [и м]аю добре реноме у нихъ, [що]бы менѣ легко було въ [том]и порадити.

— А нѣтъ, нѣтъ! Я никакой агитаціи не потребую, [н]е нужно, не нужно! Я тольк[о] людей зъ убѣжденія при[ним]аю, безъ всякой агитаціи.

[А]га, маешь го! Господь [на]бе розбере — церквей не [бу]дуе, ничь не дае, агита[ціи] не хоче. Аги! а то якъ [гад]аю собѣ. Хиба жь я не [чу]въ, що „вандрôвні апо[стол]и" говорили? видно, [ту]тъ щось дуже хитрого.

— Да, да — втручаєсь [прот]оер. — мы не какой а[гитац]іи не провадимъ, єтого не вымагає св. православная церковь, она принимаєтъ тôлько людей зъ убѣжденія.

На маешь другого! гадаю, вже єпископъ, що робити того не знаю, хоть видно, що скритый, але сей ще смѣє такъ рѣшучо говорити, що агитаціи не провадить и не нужно. Тое менѣ не сподобало ся. А хто-жь гадаю, всадивъ тобѣ хрестъ, якъ не тая агитація черезъ „вандрôвныхъ апостолôвъ?" — Але най тамъ, буду видѣти, що буде дальше, чей-же пôзнѣйше буду знавъ, хто они... Отъ Сѣтка, Аляска, тамъ буде певно рай для мене.

Епископъ поглянувъ на годинникъ и закомандировавъ: „пайдьомъ въ церковъ, а вы калакутъ пайдѣтъ съ нами а побачите и другимъ скажете, что никакой разницѣ между богослуженіемъ".

А се що: „скажите другимъ", но то ми ся таки подобило, а и собѣ такимъ треба буде пôзнѣйше бути.

— Добре, кажу я, розумѣєсь, що на богослуженю православнôмъ я не бувъ. коли єпископъ целебровавъ, длятого єсмь дуже цѣкавый.

— Но то будете видѣть — пайдьомъ.

И мы выйшли въ трôйку. По правôй сторонѣ ишовъ протоер. по лѣвôй я, а въ серединѣ єпископъ. По дорозѣ протоерей позôставъ зъ якимсь чоловѣкомъ, а мы зъ єпископомъ пôйшли дальше. Епископъ еще разъ сказавъ менѣ, що я кореспондентъ „Свободы" и що я тамъ нѣчого не побачу, щобы було що писати. Я заперъ ся того и щось безъ звязи вôдповѣвъ, бо зрештою майдали менѣ по головѣ Сѣтка, Аляска. Въ тôмъ мы приближились до церкви где людей купка стояло и пôпъ зъ кадельницею. Я мавъ себе уже за цѣлого капеляна, бо гдежь прошу васъ, пôпъ зъ кадельницею кадитъ а я иду разомъ зъ єпископомъ. Я вôдступивъ трохи на бокъ а єпископъ ввôшовъ до церкви, поблагословивъ людей. Сей часъ зачало пару людей спѣвати „Исъ пола єты деспота. Исъ пола єты деспота" — Я выпередивъ людей и ставъ въ церкви на самôмъ передѣ такъ, щобы мене єпископъ мôгъ видѣти якъ я рѣзавъ поклоны и горячо моливъ ся, хотяй та молитва була помѣшана зъ Сѣткою и Аляскою, то признаю. — Наразъ зачалась вечерня якъ звычайно. И я зъ „удухновеніємъ" и побожностею ставъ и спѣвавъ коло крылоса. По вечерни єпископъ поблагословивъ людей и всѣ рушили зъ церкви. Епископъ напередъ а за нимъ цѣла гурма. Я ишовъ по заду а на около мене людей такожь споро було приглядаючись менѣ уважно. Я мôцно надувъ ся и вже хотѣвъ ємъ руки розпростерти, щобы цѣловали. — Такъ отже-жь прійшлисмо до помешканя, где єпископъ мешкавъ. Тутъ поблагословивъ еще разъ всѣхъ и пôшовъ до хаты. Я уже не пôшовъ до него, бо хотѣвемъ теперь чимъ скорше видѣти ся зъ моимъ приятелемъ и упередити его якъ мае завтра заховувати ся. Заставемъ власне его читаючого газету якусь. Лишень зобачивъ мене заразъ запытавъ:

— Ну и що?

— Харашо!

— Булисте въ церкви?

— Такъ въ церкви и навѣть у єпископа припадково.

— Якимъ способомъ?

— А дуже легкимъ! тутъ я єму оповѣвъ въ якій способъ дôставъ-емъ ся.

— Ну щожь єпископъ, якъ принявъ и якій бувъ розговоръ?

— Тутъ я єму оповѣвъ цѣлый розговоръ якъ высше написавъ-емь додаючи: а чи зле выпало, що?

— Дуже добре, дуже добре сказавъ товаришь, ходячи по хатѣ, затыраючи руки а зъ радости слова не мôгъ вымовити лишень все гкъ... гкъ... гкъ... а... а... а... а то буде вамъ теперь добре я дуже радъ зъ того. А чи не боитесь ѣхати такъ далеко ажь до Сітки, що?

— Ноооо... а чижь не все одно де будь працювати?

— Ну такъ, але все такой страшно ѣхати межи незнані стороны.

— Менѣ все одно! але выпіймо по однôй на то конто. Гей кельнеръ давай тутъ горѣвкѣ!

— Хотяй я не пю — каже мôй приятель, але теперь выпю зъ вами. — Алежь то добре ся вамъ удало и безъ програмы.

— Такъ, але вы еще будете мусѣли завтра додати щось свое.

— Розумиєсь голубчику, що поможу всѣма силами. И такъ дальше ишла поговорка при шкянцѣ пива лишь о тôмъ ажь до 1. год. по пôвночи.

— Но пôдемъ спати, кажу я. Завтра скоро мусимъ встати. Зрештою вы якъ вы, але я мушу бути въ церкви.

— Такъ часъ вже, а завтра дальше поговоримъ о тôмъ.

— На добранôчь я еще спытавъ его:

— Слухайте чи єпископъ не говоривъ отъ собѣ, такъ я щось непевный того, що вôнъ говоривъ.

— О, о, о, що вамъ єсть! тажь єпископъ мае таку натуру, що якъ що разъ скаже то святе — зрештою єсть то моя рѣчь и протоєрея, не бôйте ся.

— Та я ся не бою — а зрештою!....

— Но, но, якось то буде. Отъ якъ бы хто слухавъ зъ уніятôвъ, що мене знають сказали-бъ, що я такожь якій агитаторъ, а вы знаєте, що мене ани унія ани православіе необходить. То єсть „ихъ" рѣчь, бо „они" зъ того жиють. Я выключно працюю для народа.

— Розумѣєсь, що такъ! Тажь нѣхто не буде посуджувати васъ яко агитататора, хиба-жь я не казавъ людямъ для чого мы ѣдемъ? Але зрештою, що кому до того чого мы поѣхали! Тое повинно мало кого що обходити'

— Но такъ...

— Отже-жь?..... всьо добре! але сей часъ мушу ити спати, бо знаєте, що завтра мушу ити до церкви.

— All right... але чекайте.

— Ничь днесь... спати а решту завтра обговоримъ. Добранôчь.

— Добранôчь.

(Дальше буде).

Въ редакціи „Свободы" можуть дôстати Всч. ОО. Духовні по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды панує брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.